

Vit

FABRIKA

● — pointa

Fabrika

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.pointa.cz
www.albatrosmedia.cz

Vít Španihel
Fabrika – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2026

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

Fabrika

Vít Španihel

2026

● ■ **pointa**

SLOVO ÚVODEM

Začal jsem psát, abych se zlepšil ve vyjadřování, komunikaci a dokázal si lépe uspořádat myšlenky. Seděl jsem ve slévárně, před sebou měl prázdný papír a nevěděl, co napsat. Nejjednodušší je psát o sobě. První téma, které mě napadlo, bylo „Jak prožít svůj ideální den“, což není nic převratného, ale aspoň nějaký námět. Hned poté přišlo navazující téma „Můj nejméně ideální den“, což zahrnovalo práci ve fabrice. Začal jsem se zamýšlet a najednou se nápady jen hrnuly. Pokud máte téma, které vás nějakým způsobem sere, psaní je ideální způsob, jak zjistit, proč tomu tak je, najdete řešení a možná přijdete i na něco nového. To se mi během psaní podařilo a doufám, že při čtení této knihy k tomu dojdete taky. Ani jsem nečekal, že z toho někdy vznikne kniha. Byly to volnomyšlenkářské texty psané do deníku, který jsem nafasoval ve fabrice. Na jeho obálce je název firmy, rozsvícená žárovka a nápis „New Ideas“. Ve fabrice na kompresory jsem strávil 5 let. Poté následovala léčebná procházka z Brna do Santiaga de Compostely. Následně přišlo zaměstnání ve slévárně, kde jsem po čtrnácti měsících podal výpověď a absolvoval rekvalifikaci.

Čeká vás pravdivý a lidský pohled do nitra fabriky a života v ní – bez servítek a bez příkras.

„Kurva, jdem zas do šaškecu“

Jednoduše řečeno, fabriky jsou instituce zaměřené na generování peněz. Každý den se zde setkává široká sorta lidí různé povahy, národnosti a úrovně inteligence. Tím pádem si lidé navzájem často nerozumí, což vede ke vzniku zbytečných konfliktů. Jste spolu na jednom místě a musíte se snažit nějak se navzájem tolerovat, ale někdy to prostě nejde. Kolegové okolo vás vám začnou vykládat, ač sami nechcete, své problémy či problémy jiných, se kterými nemáte vůbec nic společného, nebo chtějí, abyste věřili jejich politické vizi, a proto jsou schopni o svém přesvědčení vykládat celé hodiny. Většina z nich by zde nejradši vůbec nepracovala, ale často nemají jinou možnost. Jsou frustrováni z celkové atmosféry a dění v organizaci, což se negativně projevuje v jejich chování vůči ostatním spolupracovníkům. Někteří z nich rezignují a stávají se lhostejnými ke všemu, co se kolem nich děje. Fabriky se tak stávají jakýmsi smutným cirkusem, nebo jak jsem často slýchával: „Kurva, jdem zas do šaškecu.“

KAPITOLA PRVNÍ: PROSTŘEDÍ

Kimova Fabrika

Jestli si někdo myslí, že žijeme v demokratickém systému, tak se může přesvědčit o pravém opaku. Stačí vkročit na pozemek fabriky a náhle se ocitne v úplně jiném režimu. Tady nevládne žádná demokracie, zde je jenom jeden vůdce, který vládne tvrdou rukou a nikdo se mu neopovažuje odporovat. Jeho slovo je svaté pro všechny. A co řekne, tak to „zhruba“ bude. Žijeme zde osm hodin denně v tvrdé diktatuře, kde se neposlušnost netrestá smrtí, ale vyhazovem z práce. Je to jenom zdánlivá svoboda často argumentovaná tím, že jsme zde dobrovolně. O vašem čase rozhodují jiní a vy nad ním nemáte příliš velkou kontrolu. Moc nad vlastním časem je minimální. Musíme žádat o dovolenou svého nadřízeného, který má právo ji zamítnout. Prosit druhého člověka o svůj volný čas je absurdní. S tím se nejsem schopen smířit. Ano, existuje nějaký zákoník práce, kdy vám vedoucí může či nemusí nařídít určitou práci, ale často se překračuje a stejně drtivá většina lidí ani neví, jaká má práva. Přišly dny, kdy lidé na svém pracovišti byli tak zaneprázdnění prací, že si nemohli ani odskočit na záchod a museli počkat na pauzu, která byla časově stanovena vedením. Stalo se, že to jeden dotyčný nevydržel. Musel si ulevit, ale do toalety to

nebylo. Máme nařízeno, co musíme nosit za oblečení, kde si máme pokládat pití, kdy máme jíst a zdali bude člověk pracovat o víkendu či svátcích.

„Máš nějaké plány na víkend?“ „Už asi ne, no...“ Pokud zaměstnavatel potřebuje vyrábět, tak si je člověk musí nahradit záživnějším programem. Ve slévárně si lidé za práci o víkendu nemohou vybrat náhradní volno, prostě je dostanou vyplacené a dál se o tom s nimi nikdo bavit nebude.

Svoboda slova ve fabrikách nehraje moc velkou roli. Sice si lidé mohou vykládat, co chtějí, ale jejich názory nikoho nezajímají. „Máš námitky proti přiřazení horší práce? Klidně si je měj, ale jestli budeš dál blbě kecat, tak ti ještě rozhodíme směny.“

Lidé, kteří v životě nikam nemíří, mají tendence podřizovat se tyranii, aby měli alespoň nějakou půdu, po které mohou chodit, takže jim tento režim prakticky vyhovuje. Je jednodušší být pod bičem, než bloumat a přemýšlet, kterým směrem se vydat, protože nejistota je mnohem děsivější než tyranie.

Sezónní propouštění

Ve fabrice na kompresory potřebovali vyrábět jen sezónně. Přes letní měsíce měli více zakázek, tudíž potřebovali zaměstnávat větší množství pracovníků, avšak během zimního období se zakázek moc nedostávalo a nebylo potřeba zaměstnávat tolik zaměstnanců. Firma tento problém řešila tím, že zaměstnávala agenturní pracovníky a vždy, když skončila sezóna, fabrika zchudla o tři sta lidí. Člověk ani nevěděl, jestli druhý den bude mít práci. Odmakal směnu, večer si přečetl své jméno na nástěnce a následující den neměl zaměstnání. Atmosféra byla vždy hodně napjatá, hlavně pro ty, kteří měli životní závazky závislé na svých příjmech. Tímto chováním si fabrika na kompresory vypěstovala nepříliš dobrou pověst a musela od těchto praktik upustit, jelikož při vlně propouštění se zvedla lavina nevole a pracovníci začali hromadně podávat výpovědi. Hlavní důvod byl nízký plat, ale zrovna se to sešlo v ten nejhorší moment. Život agenturních pracovníků není zrovna růžový. Jejich agentura je vykořisťuje. Nepobírají příliš vysoký základ mzdy, což se samozřejmě odráží na všech složkách, které se od ní odvíjí. Výši platu agentura doplňovala všelijakými bonusy. Jsou případy, kdy firma zaměstnávala pracovníky po dobu pěti let a pořád je nechtěla přijmout do svého kmene.

Žít a přežít

Pracoval jsem na metrologii (oddělení zabývající se kalibrací měřicích zařízení). Ve dvou firmách. Ve firmě na výrobu kompresorů byla metrologie malé oddělení o celkovém počtu čtyř lidí. Jeden člověk na směnu a vedoucí. Spolu s metrologií se nacházelo v jedné místnosti oddělení přesného měření, takže jsem trávil čas spolu s dalšími sedmi lidmi. Často se obměňovali. Většinou vydrželi kolem půl roku, až na nějaké stálíce. Jejich práce nebyla příliš naplňující. Prováděli pořád dokola ty stejné úkony, u nichž nepotřebovali moc přemýšlet. Chtěli mít nějaké rozptýlení, tak poslouchali rádio. Jenže když se sejde tolik různých povah v jedné místnosti, nedokážou se moc dobře domluvit, kterou stanicí naladí. Rozhoduje ten, který je nejhlasitější a nejvíc si stěžuje. Vypnutí rádia bylo naprosté tabu. Pro některé jedince je ticho mnohem horší než poslouchání písní, které nesnáší. Samozřejmě že byly v drtivé většině naladěny popové stanice, které hrají bezduché písně. Životnost většiny popových písní je jen pár měsíců, poté jsou nahrazeny jinými stejně bezvýznamnými díly. Jde to takhle pořád dokola, čímž se z hudebního průmyslu stává nevyčerpatelný byznys. Nechápu, jak se třeba taková skupina Chinaski dokáže udržet vysoko na žebříčku popularity. Složili v podstatě jednu píseň, kterou přehrávají v různých variacích pořád dokola už několik let, a ta jejich píseň je bohužel podprůměrná. Název Chinaski už považuji za vulgarismus. Stačí slyšet „my

máme rádi víno“ a už se mi zvedá kufr. Kdyby mi někdo řekl, že můj hudební vkus je tak zajímavý jako písne téhle skupiny, tak mě urazí víc, než kdyby jej přiřadil k nějakému přirození. Lidé by měli mít na paměti, že libost k nějakému konkrétnímu dílu nepovyšuje jeho kvalitu, což mnoho jedinců nechápe a považují to někdy i za osobní urážku mířenou na jejich inteligenci, ale vkus nemá s inteligencí moc společného.

Umění jenom odhaluje to, co se nám líbí, což ukazuje, jací jsme. Tím pádem se umění stává nebezpečným, jelikož dokáže odhalit slabiny a tím se stáváme zranitelní. Bohužel, takových hňupin máme celou estrádu. Kdyby alespoň ti moderátoři v rádiu mluvili o něčem kloudném, což se bohužel také neděje. Místo toho plkají o tématech, která jsou prázdná a nemají pořádný obsah. Něco ve stylu „Jak to jde? Jak se cítíš? Venku je hnusně, ale tady je pěkně. Není to můj džem, ale možná tvůj.“ I přesto všechno rádio toleruju, pokud se ostatním lépe pracuje.

Zapnuté rádio vytváří zvukový smog, vždyť tu hudbu samotnou ani pořádně neposloucháme. Vnímáme ji jen tak napůl. Je to spíš jakýsi bordel, jenom aby nebylo ticho. Zdá se mi, že ticho je vnímáno jako děsivé, abychom nezabředávali do vlastních myšlenek, a proto všude musí něco hrát. Párkrát jsem se pokusil přeladit na Vltavu. Zrovna jela telefonotéka s Jiřím Bělohávkem. Telefonotéku vydrželi poslouchat asi patnáct minut a potom stanici přeladili na Evropu 2. Ještě že Vltava nabízí záznamy vysílání. Po pár letech jsem udělal

další pokus a přesvědčil ostatní kolegy, aby si zkusili poslechnout živé vysílání Pražského jara z Obecního domu. Říkal jsem si, že přece Mou vlast musí znát každý a že by se jim mohla líbit. Ovšem nebylo tomu tak. Vydrželi poslouchat Vyšehrad a poté přeladili rádio na stanici, kde zrovna zpívala Ewa Farna a její Boky jako skříň. Ani by mi nevadilo celé ty roky poslouchat takové kvaky. Člověk si zvykne na ledasco. Časem ten hukot začne filtrovat a přestane ho vnímat. Kdyby bylo ticho, tak má člověk alespoň čistou hlavu. Nejvíc mi na tom všem vadí netolerance mých kolegů. Chápu, že poslech vážné hudby není pro každého, ale podobné pocity jako oni, když poslouchají něco náročnějšího, prožívám při poslechu rádiového popu. „Nalaď si tam, co chceš, ale ne Vltavu.“ Prostě jenom ne to, co bych si opravdu přál, jelikož Stravinsky neladí s jejich vkusem.

Jednoho dne na přesné měření nastoupil borec různé povahy. „Kámo, já jsem dělal takový sračky v životě, to nechceš. Ale teď vole mám příležitost a začnu znova, nepustím ji.“ Měl pod okem vytetovanou slzu a tvrdil, že chce svůj život dát nějakým způsobem do kupy. Zaučovala ho mladá kolegyně, ne příliš bystrá, která občas chodívala do práce pod vlivem kdejakých omamných látek. Pracovala na přesném měření něco přes rok, a proto po Slze vyžadovala respekt jakožto zkušenější operátorka. Slza ale Fetně pořád pokládala technické dotazy okolo měřicích přístrojů: „A co, když chceš změřit tenhle rádius, jak to uděláš?“, avšak Fetna na ně nedokázala kloudně odpovědět, tudíž mezi nimi

rostlo napětí. „Seš tady od toho, aby ses naučil dělat podle pracovního postupu, mně je jedno, jak změříš nějaký jiný rádius.“ Pár hodin nato na sebe začali štěkat jak dva rozzuření psi. „Ty neumíš vůbec nic a máš mě zaučovat?“ Napětí pořád gradovalo, přičemž Slza vypnul rádio, prý že chce mít chvilku klid. Fetnu jeho počínání neuvěřitelně dožralo a rozječela se po Slze jak největší fúrie: „Co si to do prdele dovoluješ vypínat mi moje rádio? Jsem mnohem zkušenější než ty a máš ke mně kurva chovat respekt!“. Nato se Slza neudržel a pravil, „žádný respekt si nezasloužíš, protože jsi vykrákaná píča a víš úplný hovno!“ přičemž Slza práskl pěstí do stolu, vykašlal se na nějakou druhou šanci v životě, sebral se a odešel z fabriky. Od té doby jsem ho už neviděl. Uplynul zhruba měsíc a Fetna se s někým dala do souboje v přeladování rádiových stanic. Seděla u svého měřicího přístroje a vždy, když byla její oblíbená stanice přeladěna, vstala, naladila si zpět tu svou, cosi vulgárního vyštěkla, sedla si zpět na své místo a něco si pro sebe brblala o respektu a toleranci. Napětí opět rostlo, až vypuklo v neartikulovaný jekot, přičemž se Fetna sbalila a našťavaně odešla ze směny domů. O hodinu později volal Fetně její vedoucí: „Co to má znamenat, že se prostě sebereš a odejdeš domů a nikomu nic neřekneš?“ Ona po něm začala rvát a to bylo naposledy, co jsem o ní slyšel. Dohadování se kvůli rádiové stanici byly skoro na denním pořádku. Všechny tyhle malicherné konflikty vznikaly díky pouhému rádiu a nedostatku tolerance.

Ve slévárně byla situace poněkud jiná. Nenacházelo se tady rádio, ale jenom počítač s repráky, u kterého sedím já, takže tady vládl klid. Nehrálo zde vůbec nic, pokud jsem zrovna nepracoval sám. Pracovali jsme na metrologii jenom tři, takže se to stávalo celkem často. Pouštěl jsem si Janáčka, Dvořáka, Stravinského nebo Martinů, jak mi bylo po chuti. O celozávodní dovolené, kdy devadesát procent lidí odjelo za rekreací, jsem si pustil celou Glagolskou mši, a to pěkně nahlas. Kus se měřil, seděl jsem sám v zaprášené místnosti se zamřížovanými okny a z repráků znělo „I života budouštago věka“. Úplně jsem se do ní ponořil a částečně zapomněl, že se zrovna nacházím ve slévárně. S takovou bych tady chodil i rád.

Jednou na metrologii přišla uklízečka, stará cikánka trochu sešlého vzhledu, poslouchal jsem zrovna Dvořákův druhý violoncellový koncert h moll, a uklízečka povídá: „Pane inženýre, to je ale pěkná písnička, co to je?“ Tak jsem ji trochu zasvětil do vztahu mezi Antónínem Dvořákem a Josefínou Čermákovou. „On Dvořák tohle složil, když Josefína umřela, byl do ní strašně zamilovaný. Úplně na konci jsou slabě slyšet tympány, které zpomalují tempo, až úplně zastaví, je to jako Josefínino srdce. Nakonec si Dvořák vzal její sestru.“ Mlčky na mě koukala a zmohla se na prosté „... aha.“

O mně

Nejsem žádný svatoušek, co se týká pracovní morálky, ale moje přestupky nejsou zas tak zajímavé. Občas jsem pil pivo ve fabrice, na noční koukal na filmy a někdy předvedl teatrální číslo v podobě zpěvu árií z oper. Lidé mě označovali za lempla, génia či idiota, záleží, jak jsem komu padl do oka.

Nastoupil jsem do fabriky na metrologii. Ani jsem nevěděl, co to ta metrologie je, hlavně že mě vzali do práce bez zkušeností, ale už od první chvíle jsem věděl, že zde nechci zůstat. První myšlenky při procházení areálem se nořily v duchu „Co je to proboha za opičárnu?“ Jenže co bych chtěl v životě dělat, když nic neumím? Bylo načase zjistit, co očekávám od života.

Pracovní pozice na metrologii nabízela velké časové okno pro samostatnou činnost. Splnil jsem si svou práci, která mi nezabírala příliš mnoho času, pokud člověk věděl, kam šáhnout a co a jak nastavit. Po zbytek dne bylo naším úkolem si najít nějakou práci, která se v drtivé většině skládala z oprav rozbitých měřáků, a zároveň jsme měli být k dispozici, kdyby se pokazilo nějaké měřicí zařízení na lince. Náplní naší práce bylo také obcházet měřicí stanoviště, kontrolovat je a ptát se lidí, jestli něco nepotřebují vyladit, což nám dávalo volnost pohybu po areálu fabriky. Měřidla byla umístěna úplně všude, tím pádem jsme přicházeli do kontaktu skoro se všemi pracovníky. Vytyčil jsem si svou trasu, kterou jsem chodíval minimálně dvakrát denně.

Každý den fabriku navštěvovalo kolem tří set lidí, přičemž valná většina z nich chodila na směny, takže se co týden měnili. Každý zaměstnanec, jehož práce vyžadovala pohyb po areálu, musel denně říct minimálně padesátkrát ahoj, vyslechnout si všechny ty otřepané fráze a pár lidem povykládat, jak se má, což mohlo zabrat někomu i pár hodin. Omrzelo mě pořád probírat ta samá témata a každodenní vykládání s kolegy mě po půl roce začalo strašně nudit. Většinou povídali o tom, jak se kde opili, co vyváděli o víkendech, jak bylo na dovolené, copak vyvádějí jejich děti, partner, kočka či pes. V podstatě plkali o ničem a dalo se dost dobře předpovídat, o čem budou vyprávět dál.

Nejhorší jsou vykecávači, kterým je úplně jedno, ke komu hovoří. Vyhlídnou si nějakou oběť, začnou s ní rozhovor a mluví, dokud je něco nepřeruší, nejčastěji práce nebo jejich vedoucí. „Ty Mařenko, přestaň tam vykecávat a začni něco dělat.“ Potřebují se vykecat a je jim úplně jedno, komu se svěřují. Jsou strašně otravní, a když už se dají s někým do řeči, jen tak ho nepustí ze svých spárů. Jejich oběť jenom kýve, hmmmká a čumí na ně. Jejich povídání nemá moc velkou hodnotu, většinou povídají, co zažili v minulosti a co mají v plánu, přičemž posluchač může úplně vypnout hlavu a nic mu neuteče. Může se od nich pokusit trochu vzdálit, třeba tři metry daleko, ale oni furt budou kecat. Ti dotěrnější vás takhle snadno nenechají utéct a s vaším krokem dozadu vykročí jedním krokem dopředu. Zkoušel jsem, kam až se tímto tempem dostaneme. Jednou jsme se

během půl hodiny posunuli o pět metrů! Zajímalo mě, kam až se budeme schopni dostat, aniž by si toho vypravěč všimnul. Limitováni jsme byli prostředím a časem, kdyby se tyto dvě veličiny odstranily, vsadil bych se, že bychom takto mohli postupovat celou věčnost. Lámání rekordu ve slimáčí chůzi mě rychle omrzelo. Začal jsem tedy zkoušet jiné variace, třeba kolik zvládneme otoček nebo zdali dokážeme udělat pár tanečních kroků cha-chy.

S Mařenkou jsem si zatancoval několikrát. Mařenka byla starší rozvedená matka nižší postavy, blondýna s velice silným make-upem podtrhnutým dvěma umělými řasami o velikosti smetáku. Většinou vyprávěla o tom, jak si nabrnkla nového šamstra, a podrobně líčila, copak spolu prováděli předešlý den. „Byli jsme na autobusovém nádraží, potom jsme šli do obchodu s mobilama, kde jsem si vybírala nový obal. Měli jenom černý a já chtěla červený, ale na internetu říkali, že mají červený skladem, tak jsem říkala, proč ho doprdele nemají, a on říkal, že je vyprodali. Potom jsme šli do Vaňkovky...“ V podobném duchu dokázala Mařenka vykládat celé hodiny jako nějaký kolovrátek „Šli jsme tam, on řekl..., já jsem řekla...“ Nebylo by moc složité vytvořit na tenhle druh vypravování nějaký algoritmus, který by Mařenku plně nahradil. Moc jsem Mařenku neposlouchal, spíš mě fascinovaly její zuby. Pravděpodobně se jí zuby začaly kazit v době těhotenství. Měla odhalené krčky až ke kořenům, takže je měla enormně dlouhé a při mluvení se jí viklaly dopředu a dozadu.